

Czego można się dowiedzieć o Henryku Sienkiewiczu, spacerując po Oblęgorku?

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Audiobook](#)
- [Prezentacja multimedialna](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Listy Henryka Sienkiewicza do siostry Heleny z lat 1886–1904.*
- Źródło: *120 lat temu Henryk Sienkiewicz otrzymał w darze od narodu pałacyk w Oblęgorku*, dostępny w internecie:
<https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C780574%2C120-lat-temu-henryk-sienkiewicz-otrzymal-w-darze-od-narodu-majatek-w> [dostęp 23.12.2020].
- Źródło: Jolanta Sztachelska, *Co Sienkiewicz przywiózł z Ameryki? Wokół podróży z 1876 roku*, Białystok 2012, s. 279–280.

Czego można się dowiedzieć o Henryku Sienkiewiczu, spacerując po Oblęgorku?

Oblęgorek, Aleja Lipowa 24. Pałac Henryka Sienkiewicza
Źródło: licencja: CC BY 3.0.

Henryk Sienkiewicz, pisarz powszechnie wielbiony przez Polaków, otrzymał w 1900 roku dar od polskiego społeczeństwa: dworek w Oblęgorku. To niewielka wieś, położona kilkanaście kilometrów od Kielc. Pisarz wraz z rodziną zamieszkał w dworku w roku 1902. Współcześnie w Oblęgorku znajduje się Muzeum Henryka Sienkiewicza.

Twoje cele

- Poznasz fakty z życia Henryka Sienkiewicza.
- Scharakteryzujesz okoliczności podarowania pisarzowi pałacyku w Oblęgorku.
- Wyjaśnisz, czego można się dowiedzieć o Henryku Sienkiewiczu, odwiedzając Oblęgorek.

Przeczytaj

Pałacyk w Oblęgorku – dar od wdzięcznego społeczeństwa

” 120 lat temu Henryk Sienkiewicz otrzymał w darze od narodu pałacyk w Oblęgorku

Zasługi Sienkiewicza dla narodowej wspólnoty wyłożyła Maria Konopnicka. „Nikt po Mickiewiczu nie malował tak jak Sienkiewicz zbiorowej duszy swojego plemienia i jej uniesień, jej wiary, jej prostoty, jej męstwa, jej siły, jej nadziei, jej powstrzymanego pędu ku wielkości, ku sławie jej rzewnych głębi i jej wybuchów natchnienia” – napisała w „Kurjerze Warszawskim” 22 grudnia 1900 r. [...] Ogłoszono zbiórkę składek. „Odzew na apel komitetu przekraczał oczekiwania organizatorów. Związki i stowarzyszenia przysyłały darowizny, pieniądze dostarczali m.in. książęta i hrabiowie, przemysłowcy, kupcy, ale i biedniejsza część ludności. Swoje oszczędności przekazywali też najmłodszy czytelnicy” – napisały Agnieszka Kukła-Rycąbel i Anna Nogaj w artykule „Henryk Sienkiewicz – pisarz, społecznik, patriota” (2016). Szybko zebrano 70 tys. rubli. [...] W grudniu 1899 r. nie było

Józef Buchbinder, Portret Henryka Sienkiewicza

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

oczywiste, co też Sienkiewicz otrzyma od wdzięcznego społeczeństwa.

Stronnictwo „realistyczne” postulowało zakup „willi w Zakopanem i wygodnego domu w Warszawie” – gdyż lepszy jest „dar użyteczny niż pamiątka chwili”. Jednak propozycja zakupu kamienicy przy ul. Kanonia w Warszawie okazała się szczególnie kontrowersyjna. „[Idealisci](#)” uznali „murowany dowód uznania” za „niegodny” – twierdzili, że posiadanie kamienicy przez człowieka, „któremu skronie należało uwieńczyć laurem”, było „zbyt przyziemnym stanem”, a kamieniczkę nazwali „prasą do wyciskania komornego”. Pisano, że ta forma podarku „spycha z piedestału” Sienkiewicza oraz obraża „najwznieślej uczucia”, a nawet „profanuje” darczyńców i obdarowanego. Jubileusz według scenariuszy „idealistów”, powinien składać się z przyjęć i gratulacyjnych spotkań, z wręczania darów, albumów i „specjalnych pamiątek, np. złotego pióra”. Tę dyskusję streściła „Gazeta Polska”, gdy jej czytelnik, ziemianin Edmund Dobrzański z Nadolnej, nadesłał kolejny projekt – „Dom Sienkiewiczowski”: „Nie kupić, lecz postawić dom w całym znaczeniu Sienkiewiczowski” – napisał Dobrzański. W wizji Dobrzańskiego parter domu, zbudowanego dla noblisty, miał stanowić mieszkanie jubilata, a pierwsze piętro „niechaj składa szereg sal, w jakich z biegiem czasu znalazłoby siedzibę muzeum, którym Warszawa aż dotąd poszczycić się nie może”.

Pisarz ujrzał dar 9 czerwca 1901 r. „Oblęgorek oczarował mnie zupełnie. Mało jest w Królestwie wiosek tak pięknie położonych. Drzewa bardzo porosły, park jest ogromny, kwiatów mnóstwo, a jabłonie, grusze i śliwy gną się literalnie pod ciężarem owoców” – wyznał w liście do Wandy Ulanowskiej, przyszywanej wnuczki, dla

której podobno napisał *W pustyni i w puszczy*, biorąc ją za pierwowzór postaci Nel.

Obraz Jana Rosena przedstawiający Henryka Sienkiewicza wzbraniającego się przed przyjęciem pieniędzy ofiarowanych przez czytelnika.

Źródło: Ze zbiorów Muzeum Narodowego w Kielcach, domena publiczna.

W 1902 r. przyszły noblista mógł już zamieszkać w Oblęgorku. „Na mostach przy Bugaju włościanie witali znakomitego pisarza chlebem i solą, to samo powtórzyło się na granicy parafii Chełmce, w końcu na groblach wsi Oblęgorek, gdzie 50 wiejskich parobczaków na koniach otoczyło pojazd, doprowadziło Sienkiewicza do dworu” – opisała „Gazeta Kielecka” z 28 maja.

Chociaż prasa rozpisywała się o czekającej pisarza wiejskiej idylli, Oblęgorek okazał się prezentem kłopotliwym. „Wprawdzie majątek otaczały malownicze widoki, a powietrze było prawie górskie, to dworek wymagał remontu, dojazd do niego był fatalny, a w zimie wiatr hulał po pokojach. Na dokładkę pokoje te umeblowane były darami z całego kraju, od szeregu osób, które nierzadko pozbywały

się najbrzydszych swych i nieużytecznych przedmiotów”. [...] Pisarz podziękował za Oblęgorek: „Tę pracę moją kraj wynagradza... Z serca wrywa mi się tylko okrzyk: Dzięki krajowi, dzięki wam panowie z Komitetu”.

Pałacyk w Oblęgorku, widok współczesny

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Po II wojnie światowej dar narodu wrócił do narodu. Darowizna dzieci pisarza pozwoliła utworzyć w Oblęgorku Muzeum Henryka Sienkiewicza.

Źródło: *120 lat temu Henryk Sienkiewicz otrzymał w darze od narodu pałacyk w Oblęgorku*, dostępny w internecie: <https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C780574%2C120-lat-temu-henryk-sienkiewicz-otrzymal-w-darze-od-narodu-majatek-w> [dostęp 23.12.2020].

Słownik

felieton

(fr. *feuille* – liść, *feuilleton* – kartka złożona na czworo) – gatunek publicystyczny (prasowy, radiowy, telewizyjny), odznaczający się swobodą kompozycyjną i językową, porusza i komentuje aktualne problemy społeczne, polityczne, obyczajowe czy kulturalne; stylistycznie felieton korzysta z mowy potocznej, jak

również ze środków typowo literackich - satyry, humoru, peryfraz, metafor, kontrastów, ironii; punktem wyjścia felietonu są zawsze prawdziwe wydarzenia, które ulegają przetworzeniu, dopuszczalne są elementy fikcji literackiej.

idealizm

hołdowanie wzniosłym, lecz nierealnym ideałom

nowela

(wł. *novella*) – krótka forma epicka wyróżniająca się jednowątkową fabułą osadzoną w realiach życia codziennego, z wyrazistym punktem kulminacyjnym, często z motywem przewodnim, tzw. sokołem noweli

powieść historyczna

odmiana powieści o tematyce zakorzenionej w przeszłości; realizm wymaga, by w powieści historycznej procesy dziejowe zostały prawidłowo zinterpretowane, a wydarzenia i realia społeczno-polityczne wiernie odtworzone; jej korzenie sięgają starożytności (*Odyseja* Homera) i średniowiecznych romansów rycerskich

Audiobook

Polecenie 1

Zapoznaj się z audiobookiem. Wskaż te elementy biografii pisarza, które twoim zdaniem warto by wyeksponować w jego muzeum, np. w formie wystaw czasowych. Uzasadnij swoją opinię.

Polecenie 2

Opracuj plan wystawy muzealnej związanej z jednym z etapów życia Henryka Sienkiewicza lub wybranym dziełem pisarza. Poszukaj w dostępnych źródłach materiałów, które mogłyby wzbogacić ekspozycję. Zaproponuj tytuł takiej wystawy.

Prezentacja multimedialna

Pokaż ćwiczenia:

Polecenie 1

Zapoznaj się z prezentacją interaktywną. Następnie określ, jaki był stosunek Henryka Sienkiewicza do daru otrzymanego od społeczeństwa – pałacyku w Oblęgorku.

Polecenie 2

Na podstawie prezentacji wyjaśnij, czego można się dowiedzieć o Henryku Sienkiewiczu, odwiedzając Oblęgorek.

Kliknij, aby uruchomić w trybie pełnoekranowym.

Ćwiczenie 1

Nie wszyscy czytelnicy Sienkiewicza byli jego entuzjastami. Zapoznaj się z przytoczoną poniżej wypowiedzią Witolda Gombrowicza. Ustal, czy opinia Gombrowicza to pochwała, czy krytyka twórczości autora *Trylogii*.

”Czytam Sienkiewicza. Dręcząca lektura. Mówimy: „to dosyć kiepskie, i czytamy dalej. Powiadamy: ależ to taniocha – i nie możemy się oderwać. Wykrzykujemy: nieznośna opera! – i czytamy w dalszym ciągu, urzeczeni”. I następnie: „Potężny geniusz! – i nigdy chyba nie było tak pierwszorzędnego pisarza drugorzędnego. To Homer drugiej kategorii, to Dumas Ojciec pierwszej klasy”.

Ćwiczenie 2

Wyjaśnij, co krytykuje Gombrowicz w twórczości Sienkiewicza. Przygotuj dwa kontrargumenty, którymi mógłby się posłużyć Sienkiewicz, gdyby doszło do dyskusji między tymi pisarzami.

Dla nauczyciela

Autor: Marta Kulikowska

Przedmiot: Język polski

Temat: Czego można się dowiedzieć o Henryku Sienkiewiczu, spacerując po Oblęgorku?

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Cele kształcenia – wymagania ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

3. Rozumienie konieczności zachowania i rozwoju literatury i kultury w życiu jednostki oraz społeczeństwa.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

1) rozumie podstawy periodyzacji literatury, sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach: starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie, romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska, dwudziestolecie międzywojenne, literatura wojny i okupacji, literatura lat 1945–1989 krajowa i emigracyjna, literatura po 1989 r.;

9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; poddaje ją refleksji;

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. publicystycznych, popularnonaukowych, naukowych;

2) analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wyводу oraz argumentację;

6) odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki;

7) odróżnia dzieła kultury wysokiej od tekstów kultury popularnej, stosuje kryteria pozwalające odróżnić arcydzieło od kiczu.

II. Kształcenie językowe.

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

3) rozpoznaje argumentacyjny charakter różnych konstrukcji składniowych i ich funkcje w tekście; wykorzystuje je w budowie własnych wypowiedzi;

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

7) rozpoznaje słownictwo o charakterze wartościującym; odróżnia słownictwo neutralne od słownictwa o zabarwieniu emocjonalnym, oficjalne od potocznego.

4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

1) stosuje zasady ortografii i interpunkcji, w tym szczególnie: pisowni wielką i małą literą, pisowni łącznej i rozłącznej partykuły nie oraz partykuły -bym, -byś, -by z różnymi częściami mowy; pisowni zakończeń -ji, -ii, -i ; zapisu przedrostków roz-, bez-, wes-, wz-, ws-; pisowni przyimków złożonych; pisowni nosówek (a, ę) oraz połączeń om, on, em, en ; pisowni skrótów i skrótowców;

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki. Uczeń:

1) formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych;

5) rozróżnia typy argumentów, w tym argumenty pozamerytoryczne (np. odwołujące się do litości, niewiedzy, groźby, autorytetu, argumenty ad personam);

6) rozumie, na czym polega logika i konsekwencja toku rozumowania w wypowiedziach argumentacyjnych i stosuje je we własnych tekstach;

7) odróżnia dyskusję od sporu i kłótni;

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

1) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;

2) buduje wypowiedź w sposób świadomy, ze znajomością jej funkcji językowej, z uwzględnieniem celu i adresata, z zachowaniem zasad retoryki;

4) zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji;

6) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, referat, szkic interpretacyjny, szkic krytyczny, definicja, hasło encyklopedyczne, notatka syntetyzująca;

11) stosuje zasady poprawności językowej i stylistycznej w tworzeniu własnego tekstu; potrafi weryfikować własne decyzje poprawnościowe;

IV. Samokształcenie.

1. rozwija umiejętność pracy samodzielnej między innymi przez przygotowanie różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska;

2. porządkuje informacje w problemowe całości poprzez ich wartościowanie; syntetyzuje poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach;

3. korzysta z literatury naukowej lub popularnonaukowej;

5. dokonuje krytycznej selekcji źródeł;
6. wybiera z tekstu odpowiednie cytaty i stosuje je w wypowiedzi;
9. wykorzystuje multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich krytycznej oceny;
10. gromadzi i przetwarza informacje, sporządza bazę danych;
11. korzysta z zasobów multimedialnych, np. z: bibliotek, słowników on-line, wydawnictw e-book, autorskich stron internetowych; dokonuje wyboru źródeł internetowych, uwzględniając kryterium poprawności rzeczowej oraz krytycznie ocenia ich zawartość;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej;
- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji.

Cele operacyjne. Uczeń:

- poznaje fakty z życia Henryka Sienkiewicza,
- charakteryzuje okoliczności podarowania pisarzowi pałacyku w Oblęgorku,
- wyjaśnia, czego można się dowiedzieć o Henryku Sienkiewiczu, odwiedzając Oblęgorek.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- ćwiczeń przedmiotowych;
- dyskusja.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. Nauczyciel prosi uczniów o zapoznanie się z medium w sekcji „Audiobook” lekcji *Czego można się dowiedzieć o Henryku Sienkiewiczu, spacerując po Oblęgorku?*
2. Uczniowie przed lekcją powinni także przespacerować się wirtualnie po muzeum i zapoznać z informacjami na temat wystaw stałych i czasowych.

Faza wprowadzająca:

1. Nauczyciel wyświetla na tablicy temat lekcji oraz cele zajęć, omawiając lub ustalając razem z uczniami kryteria sukcesu.

2. Krótka rozmowa wprowadzająca w temat lekcji: nauczyciel pyta: Jakie fakty pamiętacie z biografii Henryka Sienkiewicza? W jakich źródłach poszukujecie takich informacji? Czy ktoś z was był w muzeum pisarza w Oblęgorku? Uczniowie odpowiadają swobodnie, dzieląc się swoją wiedzą.

Faza realizacyjna:

1. Uczniowie zapoznają się indywidualnie z informacjami z bloku tekstowego. Nauczyciel pyta: jak oceniacie pomysł podarowania pisarzowi pałacyku w Oblęgorku?
2. Następnie uczniowie przystępują do pracy z multimediami. Oglądają prezentacje multimedialną i wykonują w parach polecenia 1 i 2 z tej sekcji. Prezentują odpowiedzi. Wysłuchują audiobooka i wykonują polecenie 1, a następnie porównują odpowiedzi z propozycjami innych zespołów.
3. Nauczyciel proponuje krótkie ćwiczenie reporterskie. Uczniowie pracują nadal w parach i opracowują krótki wywiad, którego temat wybierają spośród zaproponowanych: 1) rozmowa z Sienkiewiczem tuż po otrzymaniu informacji o darze w postaci dworu w Oblęgorku 2) rozmowa z Sienkiewiczem po przeprowadzce do Oblęgorka; 3) rozmowa z córką lub synem pisarza na temat życia rodziny w Oblęgorku; 4) rozmowa z potencjalnym wykonawcą remontu pałacyku.

Faza podsumowująca:

1. Na zakończenie zajęć uczniowie odpowiadają na pytanie zadane w temacie lekcji: Czego można się dowiedzieć o Henryku Sienkiewiczu, odwiedzając Oblęgorek.

Praca domowa:

1. Opracuj plan wystawy muzealnej związanej z jednym z etapów życia Henryka Sienkiewicza lub wybranym dziełem pisarza. Poszukaj w dostępnych źródłach materiałów, które mogłyby wzbogacić ekspozycję. Zaproponuj tytuł takiej wystawy.

Materiały pomocnicze:

- A. Kowalska-Lasek, *Pałacyk Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku. Katalog zbiorów*, Kielce 2016.
- Oficjalna strona internetowa Muzeum Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku:
<https://mnki.pl/spacery/sienkiewicz/>.

Wskazówki metodyczne

- Uczniowie mogą wykorzystać multimedium „Audiobook” do przygotowania się do lekcji powtórkowej.